

A Fővárosi Ítéltábla a Czakó-Háger-Kálmán-Kozslik-Turnyánszki Ügyvédi Iroda (.....) által képviselt(.....) felperesnek a dr. Takács Gábor ügyvéd (.....) által képviselt(.....) alperes ellen kötbér megfizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2012. február 20-án kelt 15.G.40.038/2010/28. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes 2008. december 4. napján a 2008. évi kukorica terméséből négy darab zárolt silóban tárolt 8.000 tonna termény közraktározására 2008. december 4-től 2009. szeptember 30-ig terjedő időszakra vonatkozóan közraktározási szerződést kötött avel.

A közraktározó cég megbízása alapján aminőségellenőrző társaság 2008. december 3. napján elvégezte a termény minőségi vizsgálatát, melyről december 5-én három hónapos érvényességű minőségi tanúsítványt állított ki.

A felperes és alperes előzetes egyeztetést követően a felperesalatt lévő telephelyén 2009. június 5-én mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötött. Felperes a korábban közraktározás alatt álló kukoricából 6.000 tonnát

értékesített alperesnek, tonnánként 39.500 forint + áfa vételárért. Felperes vállalta a termény gépkocsira rakását, a szállítási határidő 2009. július 15. napjáig terjedő időszak volt. A vételárat szállításonként előre kellett fizetni, ennek feltételeként az eladó beszállítói nyilatkozatot és előzetes minőségi tanúsítványt volt köteles a vevőnek átadni. A szerződés szerint az át nem adott, vagy át nem vett termény mennyisége után kötbérfizetési kötelezettség keletkezik, ami a szerződéses ár 20%-a, minimum 5.000 forint tonnánként, melyet a vevőnek az utolsó szállítási határnapot követő három napon belül kellett megfizetnie az eladónak.

Az alperes a szállításokat több ütemben végezte, 4.000 tonnát elszállított és annak vételárát megfizette.

Alperes 2.000 tonna kukorica értékesítésére 2009. június 9-én szerződést kötött vállalkozóval, aki a szerződésben 30 napnál nem régebbi minőségi tanúsítvány ellenében július 15-ig történő szállítással vállalta a termény megvásárlását. július 10-én levélben jelezte alperesnek, miután többszöri szóbeli kérés ellenére sem kapta meg a minőségi tanúsítványt, ennek hiányában nem tudja eladni az árut, a szállítási szerződést felmondja. Alperes ugyanezen a napon faxon küldött levéllel közölte a felperessel, szóban többször kérte a minőségi tanúsítványt, de nem kapta meg, ezért írásban szólítja fel a szerződéskötés időpontjához képest 30 napnál nem régebbi dokumentum négy napon belüli átadására, annak elmaradása esetén nem tudja értékesíteni az árut, és ezért érdekmúlásra hivatkozással el fog állni a szerződéstől, nem veszi át a fennmaradt mennyiséget.

Az alperes a július 14-i levelében bejelentette az elállását, melyet a felperes a július 14., 15. és 31. napján kelt leveleiben elutasított, arra hivatkozva, a közraktározás során kiállított előzetes minőségi tanúsítványt alperes megkapta, és amennyiben az árut nem veszi át, fizessen meg 15.800.000 forint kötbért.

(Alperes a felhívásnak nem tett eleget.)

A felperes kereseti kérelmében meghiúsulási kötbér címén 15.800.000 forint, annak 2009. július 19-től számított, a Ptk. szerinti késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. (A fizetési meghagyással indult eljárás alperes ellentmondása folytán perré alakult.) Előadta, a szerződéskötéskor átadta alperesnek a beszállítói nyilatkozatot és a minőségi tanúsítványt, megalapozatlan alperes azon előadása, hogy minőségi tanúsítvány hiányában nem vette át az árut. Alperes megalapozatlanul állt el a szerződéstől, a minőségi tanúsítvány birtokában értékesíteni tudta volna a perbeli mennyiséget is, amennyiben újabb időpont szerinti

másik tanúsítványra lett volna szüksége a vevőjének, azt alperesnek kellett volna beszereznie, felperes erre nem vállalt kötelezettséget.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Utalt arra, felperes szegte meg a szerződést, mert nem adta át a beszállítói nyilatkozatot és a minőségi tanúsítványt, s ő ezért nem tudta a 2.000 tonnát értékesíteni. Többször felhívta a felperest a dokumentumok átadására, jelezve, ezek hiányában a saját vevője nem veszi át az árut, érdekmúlásra hivatkozva el fog állni a szerződéstől. A felperes nem adta át az iratokat, ezért az elállás megalapozott, kötbérfizetési kötelezettsége nincs.

Az elsőfokú bíróság tanúként hallgatta meg,, megkeresett bíróság útján,

.....előadta, egyeztetések voltak a felek közt nagyobb mennyiségű kukorica értékesítésére, ő az áralkuban vett részt, a szerződés összeállításában már nem. Nem tudott arra sem nyilatkozni, hogy a szerződés aláírásakor egyes dokumentumok át lettek-e adva, s ha igen, akkor melyek. Alperesnél július 15. napjától kezdett el dolgozni, arról tudott, hogy alperes az áru minőségi tanúsítványát hiányolta, több alkalommal kérte a felperestől. Ennek részleteiről nyilatkozni nem tudott, csak azokból a dokumentumokból értesült erről, ami a periratok között szerepelt. Előadta, általában 30 napnál nem régebbi tanúsítvány szükséges az áru minőségéről, az értékesítés 70%-ánál erre szükség van.

..... tanú a felperes felügyelőbizottságának tagja állította, faxon kapták meg az adásvételi szerződés tervezetét az alperestől, ő átnézte a tervezetet, beírásokat, javításokat tett a szerződésben, majd a javított variációt elfaxolták az alperesnek. Alperes javította, szerkesztette, majd pár nap elteltével a felek aláírták a szerződést, melynek aláírásánál nem volt jelen. Az áru egy részének elszállítása rendben megtörtént, majd kb. egy hónap múlva jelezte alperes, hogy a minőségi tanúsítványra szüksége van. Azt válaszolták, hogy az rendelkezésükre áll, már korábban megkapták, ugyanezt tudják ismét elküldeni, de arra nem volt szükség, ismételten nem küldték meg. Amikor a két cég képviselője telefonon egyeztetett, jelen volt, arra következtetett, alperes árkedvezményt kért. A 2.000 tonna áru felszabadítása megtörtént, az korábban közraktározott áru volt, a megmaradt árut később értékesítették.

..... előadta, napi kapcsolatban volt alperessel, akivel szerződést kötött a 2.000 tonna kukoricára, kérte az áru eredetének igazolását, illetve a minőségi bizonyítvány csatolását. Az ütemezés szerint napi 4-500 tonna elvitelét vállalta, már a szerződéskötéskor kérte a minőségi tanúsítványt alperes ügyvezetőjétől, de az

akkor nem állt rendelkezésre, alperesi cégvezető ígéretet tett, hogy azt egy-két napon belül átadja. A tanúsítványt többször kérte, alperes nyugtatgatta. A szerződéstől július 10. napján elállt, 10-e hétfőjére esett, a fennmaradó időben már nem tudta volna elszállítani a mennyiséget. Egyébként szállította volna tovább a kukoricát, akikkel előzetes szóbeli megállapodás volt, de még írásbeli szerződést nem kötött, ahhoz kellett volna a minőségi tanúsítvány.

A megkeresett bíróság útján meghallgatott, felperes alkalmazottja előadta, révén került kapcsolatba alperessel, akivel sor került az üzletkötésre. Visszavásárolták a közraktározási vállalatától a kukoricát és adásvételi szerződést kötöttek alperessel. Ekkor a kukorica ára magasan volt, majd augusztusban „zuhanó repülésbe kezdett”, alperes bizonyos mennyiséget elszállított, de azután már a további szerződés meghiúsult és többet nem szállított. A készlet tulajdonságait az alperes ismerte a közraktározás folytán, úgy tudta, mindent átadtak szerződéskötéskor az alperesnek. Alperes 4.000 tonnát elszállított, ismerte a kukorica minőségét, ezt nem is kifogásolta. Tőle alperesi oldalról senki nem kért beszállítói nyilatkozatot és minőségi tanúsítványt.

A Székesfehérvári Törvényszék a 2012. február 20-án kelt 15.G.40.038/2010/28. számú ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 762.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, a felek között az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 417.§ (1) bekezdése szerinti mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre, mely alperesi fizetés feltételéül határozta meg a beszállítói nyilatkozat és az előzetes minőségi tanúsítvány átadását. A szerződés nem rendelkezett a minőségi tanúsítvány kiállításának idejéről, módjáról, érvényességi idejéről, ezért elsősorban azt kellett tisztázni, alperes birtokába mikor, milyen érvényességű minőségi tanúsítvány került. Ennek függvényében volt elbírálni, alperes általános, vagy a felperesi szerződésszegésre alapított elállási jogát gyakorolta. A felperes által hivatkozott minőségi tanúsítvány a 2008. december 5-i kiállítástól 2009. március 5. napjáig volt érvényes, a szerződéskötés időpontjában a felperes erre, mint érvényes minőségi tanúsítványra nem hivatkozhatott. Amennyiben ennek átadása megtörtént, az sem szerződés szerinti teljesítés. A felperes azzal érvelt, miután közraktározás alatt állt az áru - a minőségi tanúsítvány a benne foglalt érvényességi időtől függetlenül - a teljes közraktározási időre 2009. szeptember 30-ig igazolta az áru minőségét. A bíróság tájékoztatta a felperest, hogy ezen állítását bizonyítania kell. Az elsőfokú bíróság utalt arra, a közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. törvény külön nem rendelkezik a közraktározás alatt álló áru minőségi bizonyítványáról, annak érvényességi idejéről, csupán a szerződés elemeként határozza meg a minőség igazolását. A csatolt közraktározást érintő szabályzatok sem utalnak a minőségi tanúsítvány érvényességi idejére, és arra a csatolt zárolási és ellenőrzési jegyzőkönyvek sem tartalmaznak adatot. Az áru forgatásához, gázosításához kapcsolódó utolsó ellenőrzés 2009. március 4-én történt, majd felperes március 31-

én kérte a közraktározótól a teljes mennyiség áttárolásának engedélyezését az átforgatás, rostálás miatt, mely engedélyt megkapott. Az ellenőrzési napló szerint április 23-án az áttárolás, tisztítás még nem fejeződött be. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokot értékelve nem tudta megállapítani, hogy felperes a szerződés megkötésekor átadta volna alperesnek a minőségi tanúsítványt, erre vonatkozó okirat, nyilatkozat nem volt. Ezt támasztja alá alperes levelezése is, nem azt kifogásolta, hogy a tanúsítvány érvényességi ideje lejárt és ezért újabbat kér, hanem a dokumentumok hiányát kifogásolta annak minősítése nélkül. Az ügy elbírálása szempontjából nem ennek, hanem a tanúsítvány érvényességi idejének volt jelentősége. Sem a csatolt dokumentumok, sem a tanúk nem támasztották alá a felperes állítását, mely szerint a tanúsítvány érvényességi ideje - tartalmával szemben - a közraktározás teljes idejére vonatkozott, pedig ezzel ellentétesen nyilatkozott. Felperes által megjelölt két tanú nyilatkozata alapján sem lehetett tényként kezelni, hogy a szerződéskötést követően is közraktározás alatt állt volna az áru. Ebben az esetben felperes közraktározásra vonatkozó hivatkozása is megalapozatlan, az a tanúsítvány érvényességi idejét nem bizonyítja.

(A bíróság által előírt határidőben a felperesnek további bizonyítási indítványa nem volt, az utolsó tárgyaláson a közraktározó cég egyik dolgozójának meghallgatására tett indítványt, mint elkésettet a bíróság elutasította, megállapítva, a tanúsítvány érvényességi idejére vonatkozó tanúvallomás egyébként sem fogadható el.)

A felperes nem teljesített szerződés szerint, az áru érvényes minőségi tanúsítványát nem adta át az alperesnek, ezzel a szerződést megszegte. Alperes joggal igényelte, hogy a szerződéskötés időpontjához képest érvényes tanúsítvánnyal történjen az áru minőségének igazolása, ennek felperes a lejárt idejű bizonyítvánnyal nem tudott eleget tenni. A felperes szerződésszegése folytán joggal állt el a 2.000 tonna termény átvételétől, mert azt vevőjének nem tudta volna saját szerződése szerint értékesíteni. A tanúsítvány hiányában nem vállalta az áru átvételét, alperesnek július közepén, az értékesítési szezon közepén kellett volna új vevőt keresni. tanú megerősítette alperes állítását, többször kérte a minőségi tanúsítványt, alperes ígérte, hogy azt felperestől beszerzi, az nem történt meg, ezért is elállt a szerződéstől. Figyelemmel a mezőgazdasági termékek szezonális piacára, a tőzsdei árak gyors változására, a piac kiszámíthatatlanságára, alperestől nem volt elvárható, hogy újabb vevőt keressen és részére minőségi tanúsítványt készíttessen. Felperes szerződésszegése miatt alperes megalapozottan állt el, így a felperes kötbérigényét el kellett utasítani. A perköltségről az elsőfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§-a felhívása mellett döntött, 600.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjat megállapítva, a tárgyalások számára tekintettel, mérlegeléssel.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, a kereseti kérelmének helyt adása mellett annak megváltoztatását, és alperes perköltségben marasztalását kérte. A Ptk. 417.§, 418.§-ai felhívása, valamint eseti döntések megjelölése mellett hivatkozott a felek együttműködési, tájékoztatási kötelezettségére. Kifejtette, a szerződés 1. és 4. pontja nem szól arról, kinek kell elvégezni a minőségvizsgálatot, azt nem lehet

leszűkíteni a vitatott időtartamú minőségi bizonyítványára. A szerződés 3. pontja szerint a fizetési okmányok között került felsorolásra az előzetes minőségi certificat, ennek esetleges hiánya felperesi álláspont szerint legfeljebb fizetési akadály lehet, de a felmondás oka nem. A szerződés rögzítette a pontos paramétereket. A 7. pont rendelkezett a hatósági vizsgálatok költségéről, ez nem minőségi vizsgálatot jelentett, hanem a fertőtlenítéssel függött össze. Alperes először tagadta, majd elismerte a beszállítói nyilatkozat meglétét, alperesi elállás tévesen utalt a szerződés aláírási feltételeként 30 napnál nem régebbi előzetes minőségi certificatra. Alperes nem tudott volna teljesíteni, és ezért teremtett alapot az elállásra. Az azonban nem lehetett jogszerű, így a meghíúsulási kötbér jár a felperesnek, alperes csak előadta, hogy többször kérte és nem kapta meg a minőségi bizonyítványt, de ezt nem bizonyította, pusztán az elállást kilátásba helyező levéllel. Alperes csak akkor állhatott volna el, ha a felperes által szolgáltatott termény nem felel meg a szerződésben írt minőségi követelményeknek.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és felperes perköltségben marasztalását kérte. Utalt arra, az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és jogi indokai is megfelelőek. A feleknek kölcsönösen együttműködve kellett volna eljárniuk, de a felperes volt az, aki e kötelezettségét megszegte. A szerződés 4. pontjában feltüntetett minőségi paraméterek igazolása az eladó feladata volt, ezt meghatározta a 3. pontban írt előzetes minőségi certificat, illetve a 4. pont azon mondata, mely szerint az előzetes minőségi bizonyítvány az eladó költsége. A szerződésből következően a termény minőségét érvényes minőségi bizonyítvánnyal az eladónak kellett igazolni. Nem helytálló azon fellebbezési hivatkozás, hogy az elállásra ő nem volt jogosult, a felek a certificat meglétét lényeges körülménynek minősítették, így nem csak fizetési akadályt jelentett a certificat hiánya, a termény szállítására egyébként csak akkor került sor, ha a részmennyiség ellenértékét előre kifizette. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, felperes már a szerződéskötéskor sem rendelkezett érvényes és hatályos minőségi tanúsítvánnyal, az általa csatolt certificat érvényességi ideje 2009. március 5-én lejárt. Helytálló volt felperes azon hivatkozásának elutasítása, hogy az áru 2009. szeptember 30. napjáig közraktározás alatt állt, ezt a szerződés sem rögzítette, a per során fény derült arra, hogy a termény áttárolásra került, már nem is a közraktározással érintett tároló helyiségben volt. A szerződés 10. pontja szabályozta a felek közti értesítési szabályokat, alperes telefonon nem tudta felvenni a kapcsolatot felperessel, ezért a felhívást faxon küldte, s aznap postára is adta. A felhívást felperes július 13-án átvette, legkésőbb ekkor tudomást szerzett arról, hogy a továbbértékesítés során felmerült igény miatt van szükség a certificatra, válaszában arra hivatkozott, hogy azt már átadta. Alperes azt csak a bírósági eljárás során kapta meg, és megállapítható volt annak hatálytalansága.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

Az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 246.§ (1) bekezdése szerint a kötelezett meghatározott pénzösszeg fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, nem, vagy nem szerződésszerűen teljesít (kötér).

A Ptk. 298.§-a szerint a kötelezett késedelembe esik,

a) ha a szerződésben megállapított vagy a szolgáltatás rendeltetéséből kétségtelenül megállapítható teljesítési idő eredménytelenül eltelt;

b) más esetekben, ha kötelezettségét a jogosult felszólítására nem teljesíti.

A Ptk. 300.§ (1) bekezdése értelmében a jogosult - függetlenül attól, hogy a kötelezett késedelmét kimentette-e - követelheti a teljesítést, vagy ha ez többé nem áll érdekében, elállhat a szerződéstől.

A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, a felperes kereseti kérelmét kötér jogcímében jelölte meg, ugyanakkor alperes hivatkozott az elállása jogszerűségére, arra, felperes többszöri felszólítás ellenére nem adta át a terménnyel kapcsolatos beszállítói nyilatkozatot, illetve az előzetes minőségi tanúsítványt. Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan vizsgálta, hogy a felek között a Ptk. 417.§ (1) bekezdése szerinti mezőgazdasági termékértékesítési szerződésben foglaltakat a felek milyen módon teljesítették, illetve történt-e a felek részéről szerződésszegés, s annak mik a következményei. Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a felperes által megjelölt minőségi tanúsítvány 2008. december 5-ei kiállításához képest 2009. március 5. napjáig volt érvényes, ettől eltérő érvényességi időpontot a felperes nem tudott igazolni. A felek közötti szerződés 3. és 7. pontja értelmezése alapján a bizonyítékoknak a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerinti megfelelő értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nem teljesített szerződés szerint, a termés érvényes minőségi tanúsítványát nem adta át alperesnek, így a szerződést megszegte. Alperes igénye jogszerű volt a szerződéskötés időpontjához képest érvényes tanúsítvány, minőségi igazolás átadása iránt. A felperesi szerződésszegés következményeként alperesi elállás jogszerű volt a 2.000 tonna termés átvételére vonatkozóan, ennek folytán pedig felperes kötérigényt nem támaszthat alperessel szemben.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a fenti indokolásbeli kiegészítéssel - helybenhagyta.

A Pp. 78.§ (1) bekezdése és a Pp. 239.§-a alapján a fellebbezés eredménytelensége folytán kötelezte a felperest az alperes javára a másodfokú

eljárással kapcsolatban felmerült ügyvédi munkadíj, mint perköltség megfizetésére, melynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése alapján - az elsőfokú perköltség mértékét is figyelembe véve - mérlegeléssel állapította meg, figyelemmel a 4/A § rendelkezéseire, az általános forgalmi adóval növelten.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2012. október 29.

. Rózsa Éva s. k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár József s. k.
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana
írnok